

Панасюк О.А., слухач магістратури
психологічного факультету Інституту
кримінально-виконавчої служби

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ДІЙ В УМОВАХ БОЮ

Бойові умови висувають підвищені вимоги до нервово-психічної стійкості та інших емоційно-вольових якостей військовослужбовців, оскільки особливої важливості набуває здатність протистояти ситуаціям стресу, пов'язаними із великим психічним навантаженням, приймати оптимально правильні рішення, уникати можливих помилок у діях тощо.

Особливості поведінки в умовах бою, адекватність дій, пізнавальних процесів та рівень емоційно-вольової стійкості залежить від індивідуально-психологічних особливостей людини, підготовленості її психіки до стресових ситуацій. Як відомо, психофізіологічні зрушення емоційного походження стають менш вираженими, якщо військовослужбовець тренований, має професійний досвід, фізично загартований та психологічно підготовлений до подолання перешкод. Відповідно, у процесі професійної підготовки у нього повинні розвиватись такі особистісні характеристики, як: самовладання; сміливість; рішучість; наполегливість; урівноваженість; високий рівень стресостійкості; вміння приховувати власні емоції, хвилювання, тривожність; здатність адекватно діяти в складних умовах тощо. У результаті цієї підготовки має сформуватися стан психологічної готовності до бойових дій.

Психологічна готовність не є сталим утворенням, вона вдосконалюється у процесі виконання військовослужбовцями професійних завдань у бойових умовах та поділяється на постійну і ситуативну. Постійна готовність – це перманентний психічний стан, що формується у процесі професійної підготовки на основі усвідомлення власних професійно важливих якостей та професійної компетентності. Ситуативна готовність – це психічний стан, що виникає у військовослужбовця безпосередньо при виконанні конкретних функціональних обов'язків, залежно від чіткості поставлених службово-бойових завдань, рівня мотивування щодо їх

виконання, усвідомлення їх значущості, та ґрунтується на особливостях постійної готовності.

Конструктивність дій військовослужбовців у бойових умовах також залежить від їх мотивації до виконання службово-бойових завдань, під якою слід розуміти процес формування мотивів під впливом потреб, ціннісних орієнтацій та чинників, які активізують та регулюють їх поведінку і спонукають на сумлінне та якісне виконання громадського й професійного обов'язку.

Для утворення та розвитку зазначеної мотивації слід робити акцент на актуалізації таких основних мотивів, а саме: бажання покращити та стабілізувати політичну, соціально-економічну ситуацію в країні; прагнення зберегти надбання українського народу та територіальну цілісність України для нащадків; бажання захищати суверенітет та цілісність своєї держави; переконаність у необхідності захисту життя громадян України та збереженні загальнолюдських цінностей; прагнення бути патріотом своєї країни; бажання служити інтересам українського народу тощо.

Отже, із вище викладеного слідує, що умови виконання бойових завдань висувають підвищені вимоги до емоційно-вольової сфери військовослужбовців, оскільки однією з передумов оптимальних дій в бою є здатність протистояти ситуаціям стресу. У процесі професійної підготовки у військовослужбовця має сформуватися стан психологічної готовності до дій в умовах бою, що базується, насамперед, на їх мотивах, інтелектуальних можливостях та особливостях емоційно-вольових процесів.

Список використаних джерел

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №27. – Ст. 382 (із змінами від 14.10.2014).

1. 2.Закон України про вищу освіту від 28.12.2014 № 76-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876- VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №17. – Ст. 594 (із змінами від 14.10.2014).

3.Проблеми адаптації та реабілітації тих, хто побував в АТО.